

Open Monumentendag 2023 – Levend erfgoed

Het thema van de Open Monumentendag 2023 leent zich nadrukkelijk voor niet alleen het openstellen van je (monumentale) kerkgebouw, maar ook om bezoekers te laten kennismaken welke tradities en gebruiken er (soms nog wekelijks) in woonachtig zijn. Het kan voor veel bezoekers een ontdekking zijn, dat het eeuwenoude doopvont nog steeds rondom een geboorte als 'rite de passage' gebruikt wordt. Of dat het psalmbord, ondanks de geplaatste beamer, verwijst naar een gemeenschap die elke zondag de lofzang gaande houden, ondersteund door orgel of band. Kortom: het religieus erfgoed leeft ook echt.

Hieronder wat voorbeelden van hoe je dit levend erfgoed zichtbaar en ervaarbaar kan maken tijdens een open kerk of in dit geval Open Monumentendag 2023.

Natuurlijk is het mooi als je mensen de gelegenheid biedt om door een gids/gemeentelid rondgeleid te worden, maar lukt dat niet, dan vind je hieronder een aantal andere opties.

Zelf ook een goed (of beter) idee? Meld het ons dan op info@kerkrentmeester.nl.

Night of light

In steeds meer protestantse kerken zijn een of meerdere kaarsen aanwezig. Voor veel mensen staat de kerk symbool voor de mogelijkheid om je te bezinnen en een kaarsje aan te steken, zeker als de kerk open is. Open de kerk ook op de avonden van de Monumentendag. Nodig mensen buiten uit om naar binnen te komen in een sfeervol verlichte kerk. Richt er een speciaal hoekje voor in, zorg voor verstillende (live) muziek, en biedt mensen in een andere ruimte de gelegenheid om na te praten bij een kop koffie of een luisterend oor aan.

De bekendste protestantse Kathedraalkerk, de Dom, van Utrecht, organiseert op deze wijze een [Night of light](#), maar er zijn ook veel kleinere plaatsen, die zo hun gebouw 'tentoonstellen' zoals online te vinden: Kaarsjes in de Petrus, lichtjesavond of lichtjes in de stad.

Stiltehoek

Natuurlijk hoeft je niet te wachten totdat het donker is om in je kerk mensen uit te nodigen om zich te verstillen of te bezinnen. Richt zoals hierboven een mooi gedeelte van je kerk in als stille plek. Zorg voor de mogelijkheid een kaars aan te steken, een gebed op te schrijven (ook mooi als aangeeft wat je ermee gaat doen, zoals: *"deze gebeden zullen in de eerstkomende dienst op zondag uitgesproken worden"*). Leg een paar passende Bijbelteksten neer, mooie foto's of een aantal voorwerpen die goed bij de kerk en de stilteplek passen.

Orgel

Heb je een pracht (monumentaal) orgel, zet deze dan juist ook in. 9 september is het ook nog eens Nationale Orgeldag. Vraag de organist(en) van de gemeente bekende muziekstukken te spelen. Altijd verrassend om aan de organist te vragen of hij een bekend populair nummer of kinderliedje(s) kan spelen, je zult zien dat mensen verrast zijn dat ook zulke muziek uit een orgel kan komen. Als er de vrijwilligers voor hebt: leid mensen ook langs het orgel rond, of biedt samen met de organist aan iets op het orgel te spelen. Echt uitpakken met je orgel? Kijk dan eens op de mogelijkheden die *Orgelkids* je biedt. Erg leuk voor een startzondag, een rondleiding voor schoolkinderen of tijdens een kinderdienst/-activiteit. Er zijn diverse mogelijkheden beschikbaar die helemaal aansluiten bij de leefwereld van de kinderen én op speelse wijze laten kennismaken met het orgel: (zie: <https://www.orgelkids.nl/>).

Laat zien wat je doet!

Mensen die niet meer geregeld in de kerk komen weten nog wel iets van de gebruiken van dopen, avondmaal, trouwen in de kerk, maar hoe dat precies in zijn werk gaat, is wat naar de achtergrond verdwenen, en vermengt met wat ze van de wereldkerk op de televisie hebben gezien. Laat iemand (of de predikant) op vaste momenten vertellen wat er bij een doop, avondmaal of huwelijk in de

kerk gebeurt. Mooie foto's van kerkelijke activiteiten ophangen als een soort rondgang kan natuurlijk ook. Of laat zien wat de 'vaste' gebruiken rondom een kerkdienst zijn. Je kunt tegenwoordig bijvoorbeeld al volstaan met het tonen van een recente dienst van jouw gemeente, zoals deze gestreamd wordt. Ook goed om bezoekers te vertellen, dat ze ook na corona in veel kerken nog online diensten kunnen bekijken.

Op ontdekkingstocht

Elk kerkgebouw heeft zo zijn geheimen. Plekken die je niet zomaar opzoekt of vindt, zoals die ene deur, een rode lamp boven de ingang, een zuil met restanten uit de Middeleeuwen. Of plekken met een bijzonder verhaal. Je kunt deze plekken gemakkelijk vertellen door het als een soort speurtocht in het gebouw uit te zetten, leuk voor jong en oud. Zet op een A4 een aantal nummers, en laat bezoekers bijvoorbeeld op zoek gaan naar de nummers 1 tot en met 10. Geef hen een A4 met de beschrijving van het nummer, maar laat ze zelf het juiste nummer achter de beschrijving zetten. Zo gaan bezoekers ook datgene zien, wat misschien wel zo eigen is aan jullie gebouw of geschiedenis als geloofsgemeenschap.

Speciaal voor de kinderen

Hoewel het materiaal al iets ouder is, maakte de Stichting Gelderse Kerken een mooie algemene ontdekkaart voor monumentale kerkgebouwen. Hoewel dus wat ouder, geeft 'Kijk een kerk' een mooi overzicht van het gebouw en van wat er in zo'n kerk in verleden en heden allemaal gebeurt. Je kunt deze speurtocht [hier](#) vinden.

Predikante Marrit Bassa uit Voorst maakte op basis hiervan haar eigen speurtocht, die vind je [hier](#) als voorbeeld.

Kerkblik

Biedt mensen de gelegenheid om met een gerichte vraag door jouw gebouw te lopen. Een vraag die verwijst naar het gebouw, maar ook naar de toekomst van jouw gebouw. Zet een blik neer met daarin kaartjes met vragen ([download hier de vragenkaartjes](#)) en laat mensen bij binnenkomst een vraag trekken. Zorg dat ze na afloop hun vraag met hun reactie kunnen achterlaten in een gastenboek of op een flap-over. Biedt ook de gelegenheid om erover na te praten, als men dat wenst.

Nog meer inspiratie...

Wat je allemaal met je kerkgebouw (nog meer) kunt doen? Laat je inspireren door een aantal voorbeelden uit binnen- en buitenland:

- 1) Heilige Huisjes Rotterdam 2023 aftermovie:
<https://www.heilighuisjesrotterdam.nl/aftermovie-2023/>
- 2) Iets meer 'out of the box'- de erfgoedparade 'dans naar de hemel' in Roosendaal:
<https://www.youtube.com/watch?v=R1aCq6rSIRM>
- 3) Ongelooflijk Woerden, interkerkelijke samenwerking rondom de geschiedenis van de plaats, de diverse kerken en haar religieus erfgoed, zie
[https://www.kerkeninwoerden.nl/uploads/klant580/files/Stadswandeling%20Woerden-site1\(1\).pdf](https://www.kerkeninwoerden.nl/uploads/klant580/files/Stadswandeling%20Woerden-site1(1).pdf)
- 4) Wat Belgische kerken allemaal met hun gebouw doen. Talloze bekende maar ook minder bekende toepassingen op een rij met steeds foto's erbij:
https://www.youtube.com/watch?si=m6TyA-GkYNO1K4Y&embeds_referring_euri=https%3A%2F%2Fopenchurches.eu%2F&source_ve_path=MTM5MTE3LDI4NjY0LDE2NDUwNg&feature=emb_share&v=S6QrEFqDIqQ